

Θούριος 1975- Αφιέρωμα στο Θίασο του Θ. Αγγελόπουλου

περιεχόμενα

editorial

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μιχάλης Σπουρδαλάκης- Η Αριστερά πρέπει να συμβάλλει στην προάσπιση και διεύρυνση της δημοκρατίας

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Συζήτηση για την κρίση χρέους και την αγορά εργασίας
2. Ενημέρωση για το Θερινό Πανεπιστήμιο του ΚΕΑ
3. Υπόμνημα Ευρωπαίων Οικονομολόγων 2012
4. Πολιτικές λιτότητας και κρίση αντιπροσώπευσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ TRANSFORM!

1. Κρίση στην Ευρώπη- Κρίση της Ευρώπης

2. Στρατηγικές Προοπτικές της Ριζοσπαστικής Αριστεράς στην Ευρώπη

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

1. Το Κατοχικό Δάνειο: μια επίκαιρη συζήτηση σε καιρούς κρίσης

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

IN MEMORIAM

Θεόδωρος Αγγελόπουλος (1935 - 2012)

editorial

Πέρασε άλλος ένας μήνας γεμάτος από εξελίξεις που συνδέονται με την εφαρμογή του προγράμματος της τρόικας στην Ελλάδα, τη χώρα-πειραματόζωο για την εφαρμογή των νεοφιλελεύθερων συνταγών εξόδου από την κρίση σε όλη την Ευρώπη. Η ελληνική Βουλή ψήφισε, υπό την εκβιαστική απειλή της χρεωκοπίας και της εξόδου από το ευρώ, το Μνημόνιο 2 (υποτίθεται) για τη μείωση του ελληνικού χρέους σε βιώσιμα επίπεδα, το οποίο αντικατέστησε το Μνημόνιο 1 που απέτυχε στον ίδιο ακριβώς στόχο, παρά τα όσα δεινά επισώρευσε στον ελληνικό λαό. Με τα νέα μέτρα, που έχουν ήδη αρχίσει να τίθενται σε εφαρμογή, συνεχίζεται η αδιέξοδη πορεία της ελληνικής οικονομίας που ταυτόχρονα διαλύει την κοινωνία, αυξάνοντας την ανεργία, τη φτώχεια, τον αριθμό των αστέγων και ενισχύοντας τον ρατσισμό και την ξενοφοβία.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα της ανασφάλειας και του φόβου για το παρόν και το μέλλον, οι αριστερές και οι αριστεροί διατηρούν την παραδοσιακή αισιοδοξία (της βούλησής) τους. Ίσως όχι αδικαιολόγητα, αν κρίνει κανείς από τη διάθεση του ελληνικού λαού να αντισταθεί, όπως έδειξε και η μεγάλη κινητοποίηση που έγινε στην Αθήνα τη νύχτα της Κυριακής 12 Φεβρουαρίου, την ώρα που οι βουλευτές των, κουτσουρεμένων πια, δυνάμεων του δικομματισμού επέλεξαν να «σώσουν» με την ψήφο τους τη χώρα, για μια ακόμα φορά. Όμως, το ποιοτικά διαφορετικό στοιχείο αυτού του

μήνα ήρθε από τις εκδηλώσεις συμπαραστάσης σε διάφορες χώρες της Ευρώπης και εκτός αυτής, που στους παλιότερους θυμίζει την περίοδο της χουντικής δικτατορίας. Ένα μικρό, αλλά πειστικό, δείγμα αυτής της πολύτιμης, διεθνιστικής αλληλεγγύης περιέχεται στο τακτικό τμήμα του Ενημερωτικού Δελτίου με τις «Ειδήσεις από την Ευρωπαϊκή Αριστερά» που επιλέγει και επιμελείται ο Γιάννης Μπουρνούς.

Η μάχη κατά της μνημονιακής αντίληψης στην Ελλάδα και στην Ευρώπη δεν δίνεται, όμως, μόνο στους δρόμους-σημαντική είναι και η ιδεολογική, πολιτική και προγραμματική αντιπαράθεση στο χώρο των ιδεών, που αποτελεί το πεδίο παρέμβασης του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς και του δικτύου transform!. Στο παρόν Ενημερωτικό Δελτίο, πέρα από τη συνέντευξη του *Μιχάλη Σπουρδαλάκη* που θέτει τις, κατά την γνώμη του, προτεραιότητες που πρέπει να έχει η Αριστερά αυτή την περίοδο ιδιαίτερα για την προάσπιση και διεύρυνση της δημοκρατίας, υπάρχουν αναλυτικές πληροφορίες για τις πολλές και ποικίλες δραστηριότητες που αναπτύσσουμε σ' αυτούς τους τομείς (οι εκδηλώσεις του ΙΝΠ στην Ελλάδα, τα προγράμματα οι εκδηλώσεις, αλλά και οι κινηματικές δράσεις του transform!, το επερχόμενο Θερινό Πανεπιστήμιο του ΚΕΑ κ.α.).

Το τεύχος κλείνει με σκαναρισμένο τμήμα αφιερώματος του περιοδικού «Θούριος», το 1975 στην ταινία του *Θεόδωρου Αγγελόπουλου* «Θίασος» που αποτύπωσε με έναν υποδειγματικό, ποιητικό τρόπο την επώδυνη ιστορία της μεταπολεμικής Ελλάδας και της Αριστε-

ράς της. Θεωρήσαμε ότι μ' αυτόν τον τρόπο τιμούμε τη μνήμη του μεγάλου Έλληνα και ευρωπαίου σκηνοθέτη, που πέθανε στις 25 Ιανουαρίου του 2012.

Χ.Γο.

Συντακτική ομάδα: Χάρης Γολέμης, Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος, Βαγγία Λυσικάτου, Γιάννης Μπουρνούς, Σταύρος Παναγιωτίδης, Παναγιώτης Πάντος, Έλενα Παπαδοπούλου, Στέλιος Φωτεινόπουλος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Η Αριστερά πρέπει να συμβάλλει στην προάσπιση και διεύρυνση της δημοκρατίας

Συνέντευξη με τον *Μιχάλη Σπουρδαλάκη*

1. Με δεδομένο ότι η διαχείριση της κρίσης στις χώρες του Νότου λαμβάνει έναν αυταρχικό αντιπολιτικό χαρακτήρα - για παράδειγμα κυβερνήσεις τεχνοκρατών - θεωρείτε ότι οδεύουμε προς μια αποκρυστάλλωση αυτού του αυταρχισμού ή αντίθετα ανοίγονται νέες ευκαιρίες για τη διεκδίκηση περισσότερης δημοκρατίας;

Δεν αποτελεί έκπληξη ότι η διαχείριση της κρίσης παίρνει ιδιαίτερα αυταρχικές διαστάσεις. Στη βάση αυτού του αυταρχισμού, που εκτός των άλλων παραβιάζει ακόμη και την τυπική λειτουργία της δημοκρατίας, βρίσκονται τουλάχιστον δύο αιτίες:

Η πρώτη έχει να κάνει με τις διεργασίες και τους μετασχηματισμούς στις σχέσεις κράτους – κοινωνίας. Μετασχηματισμοί που «προβλέφθηκαν» από τη Συναίνεση της Ουάσιγκτον (1989) και που οδήγησαν στην εμπέδωση της νεοφιλελεύθερης ηγεμονίας. Μιας ηγεμονίας που αποπολιτικοποιεί την πολιτική αντιπαράθεση και μετασχηματίζει την κυβέρνηση σε «διακυβέρνηση». Πρόκειται για εξέλιξη που επιχειρεί να ουδετεροποιήσει την διαχείριση

της κρατικής εξουσίας, αναθέτοντας υποχρεώσεις και λειτουργίες του κράτους σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο στην αγορά, σε φορείς της «κοινωνίας των πολιτών». Σε αυτό το πλαίσιο, μεγάλο μέρος της απαραίτητης συναίνεσης εξασφαλίζεται μέσα από αναφορά στα προτάγματα και τους περιορισμούς που θέτουν υπερεθνικές συσσωματώσεις και θεσμοί, καθώς και από τη μερική και επιλεκτική ανταπόκριση στα κοινωνικά αιτήματα.

Η δεύτερη, αιτία των αυταρχικών τάσεων προέρχεται από το γεγονός ότι, οι «απολίτικές» και τεχνοκρατικές πρακτικές της «διακυβέρνησης» που στηρίζονταν στη γνωστή λογική του μονόδρομου (TINA) οδήγησαν σε πολιτικές αντιμετώπισης της κρίσης, όπου τα κοινωνικά αιτήματα, αν δεν είναι εμπόδιο, παραμερίζονται και αγνοούνται. Κατά συνέπεια η ισορροπία ανάμεσα στην συναίνεση και την καταστολή, που πάντα ορίζει τους όρους της δημοκρατικής αναπαραγωγής του συστήματος, ανατρέπεται: οι διαδικασίες συναίνεσης έστω και με τους παραπάνω όρους εγκαταλείπονται ή απομειώνονται και η καταστολή, σε συνδυασμό με την επιθετική και συστηματική ενορχηστωμένη δράση των ΜΜΕ, ως μηχανισμός «κατασκευής συναίνεσης», αναδεικνύονται στους μόνους μηχανισμούς ενσωμάτωσης, κοινωνικής ένταξης και γενικά αναπαραγωγής του συστήματος.

Σε αυτό το σκηνικό δεν υπάρχει αμφιβολία ότι όχι μόνο «ανοίγονται ευκαιρίες για διεκδίκηση περισσότερης δημοκρατίας» για την Αριστερά, αλλά και ότι αυτή οφείλει να συμβάλλει σε ένα κίνημα με αιχμή

την προάσπιση, και γιατί όχι τη διεύρυνση, της δημοκρατίας. Πάντα η Αριστερά είχε δυσκολία να συνδέσει τα λεγόμενα αστικά δικαιώματα (ατομικά και πολιτικά) με τα κοινωνικά. Η δυσκολία αυτή είχε να κάνει με την πρόκληση της σύνδεσης των δικαιωμάτων που προστατεύουν το σύνταγμα και οι νόμοι και άρα είναι μαχητά στα δικαστήρια, με τα δικαιώματα που ορίζονται από τον κοινωνικό, ταξικό και πολιτικό συσχετισμό δύναμης, που τα προασπίζεται κανείς κυρίως στον «δρόμο» και στους τόπους εργασίας. Θεωρώ ότι, στη συγκυρία, η πρόκληση αυτή για την αριστερά γίνεται μια σχετικά εύκολη υπόθεση. Και τούτο γιατί η δραστική και με οριζόντιο τρόπο επιβολή περικοπών κοινωνικών δικαιωμάτων είναι τόσο επιθετική και βαθειά που αγγίζει και εμπράκτως περιστέλλει τα ατομικά δικαιώματα και ελευθερίες, αφού είναι προφανές ότι θίγει και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Άρα πρωτοβουλίες και κινήματα προς αυτή την κατεύθυνση όχι μόνο θα προασπίζονται τυπικά συνταγματικά δικαιώματα, αλλά θα αναδεικνύουν και την ταξική /κοινωνική τους διάσταση και δυναμική.

2. Οι πρόσφατες εξελίξεις στην ελληνική πολιτική σκηνή οδηγούν σε μια ριζική αναδιάρθρωση του κομματικού συστήματος. Ποια είναι τα κομβικά χαρακτηριστικά του νέου κομματικού τοπίου που σχηματίζεται; Κατά τη γνώμη σας σε τι βαθμό μπορεί αυτή η αναδιάρθρωση να ευνοήσει τα κόμματα της Αριστεράς;

Τα κομβικά στοιχεία της αναδιαμόρφωσης του κομματικού συστήματος είναι, κατά την άποψή μου, δύο:

Το πρώτο αφορά τη σαφή τάση για ανανέωση των φορέων, των πολιτικών εργαλείων της κρατικής διαχείρισης. Η ανανέωση αυτή στοχεύει στην αναδιάρθρωση και τη διασφάλιση από τη φθορά των κυβερνητικών κομμάτων του «δικομματισμού», χωρίς όμως να θίγεται η ουσία της διακυβέρνησης που αυτό το σύστημα εξουσίας έχει επιβάλει από τη Μεταπολίτευση, (συστηματικός έλεγχος της κοινωνίας ή / και αδιαφορία του κράτους γι' αυτήν, σταθερή προτεραιότητα των κρατικών αναγκών έναντι των κοινωνικών αιτημάτων, τεχνοκρατικός και ουδετεροποιημένος πολιτικά λόγος κλπ). Στο πλαίσιο αυτό, εμφανίζονται νέα κόμματα - γέφυρες (βλ. Δημοκρατική Αριστερά, Δημοκρατική Συμμαχία, ίσως και άλλα), τα οποία θα διευκολύνουν την κίνηση προς ένα «νέο» κομματικό σύστημα, το οποίο ενώ θα διατηρεί τα χαρακτηριστικά των σχέσεων κράτους - κοινωνίας, δεν θα έχει διπολικό πλέον χαρακτήρα αλλά ίσως τετραπολικό ή και πολυπολικό. Η αδιαφορία για το σύστημα διακυβέρνησης της χώρας ή ο αναχωρητισμός από πολιτικές δυνάμεις της Αριστεράς (κυρίως από την ηγεσία ΚΚΕ και από άλλες αυτοαποκαλούμενες επαναστατικές ομάδες) ουσιαστικά συμβάλλει σε εκείνο που επιδιώκουν οι πολιτικές και κοινωνικές ελίτ, δηλαδή σε μια ελεγχόμενη ανανέωση του συστήματος, κάτι που φαίνεται να αποζητά απελπισμένα η κυρίαρχη ανάγνωση της συγκυρίας.

Από την άλλη, επιχειρείται μια ανανέωση με τελείως διαφορετική κατεύθυνση. Απέναντι στον επιθετικό συντηρητισμό του κατεστημένου, που έφτασε να επιτίθεται ενάντια στα κερκηνά

(δημοκρατικά, φιλελεύθερα και κοινωνικά) της Μεταπολίτευσης, η ριζοσπαστική Αριστερά συνειδητά ή εξ ενστίκτου φαίνεται να κατανοεί πλέον ότι από την βαθειά δημοκρατική και κοινωνική κρίση, μπορούμε να βγούμε μόνο φέρνοντας στο προσκήνιο την κοινωνία και το κοινωνικό ζήτημα. Αυτές οι δύο γραμμές αναδιοργάνωσης του κομματικού συστήματος συγκρούονται στην συγκυρία έντονα, με τις δυνάμεις που συντάσσονται με την πρώτη τάση («κυβερνητική», «υπεύθυνη», «ευρωπαϊκή» κ.ά.), να θεωρούν τα κοινωνικά και πολιτικά κινήματα και φυσικά την ριζοσπαστική Αριστερά ως τον νέο εσωτερικό εχθρό.

3. Στο πλαίσιο της κρίσης αναβιώνει ο λόγος περι λαϊκισμού. Τι είδους σκοπιμότητες εξυπηρετεί η κατάχρηση αυτής της έννοιας από τα ΜΜΕ και το κυρίαρχο πολιτικό σύστημα εξουσίας;

Η ιστορία με τον λαϊκισμό, όπως γνωρίζετε αρχίζει τη δεκαετία του 1980, όταν σε ένα κομμάτι της ανανεωτικής Αριστεράς επικράτησε μια λανθασμένη ή καλύτερα απλουστευτική αντιμετώπιση του «Ανδρείκου» ΠΑΣΟΚ. Στη συνέχεια ο αντι-λαϊκιστικός λόγος αποτέλεσε την ραχοκοκαλιά της εκσυγχρονιστικής στρατηγικής και ηγεμονίας (1993 κ.έ). Ωστόσο, η επιτυχία του εκσυγχρονιστικού εγχειρήματος οδήγησε την πολεμική ενάντια στον «λαϊκισμό» σε ακραίες μορφές, καθώς μαζί με τον πόλεμο ενάντια στο «λαϊκισμό» κηρύχθηκε και ο πόλεμος ενάντια σε ό,τι λαϊκό. Με άλλα λόγια, ο ηγεμονικός εκσυγχρονισμός συστηματικά απέκρυψε ότι πίσω από κάποιες ίσως λαϊκιστικές πρωτοβουλίες

υπήρχαν πραγματικά λαϊκά αιτήματα και επιδιώξεις.

Στη συγκυρία οι κυρίαρχες πολιτικές και πνευματικές δυνάμεις, με σκληρό ή και ήπιο μνημονιακό / νεοφιλελεύθερο λόγο, φαίνεται ότι ανασύρουν την παλαιά αυτή τάση, υποστασιοποιούν τον «λαϊκισμό» και του κηρύσσουν τον πόλεμο. Έτσι, ο «αντι-λαϊκισμός» ουσιαστικά αναδεικνύεται σε σημαντικό μέρος της νομιμοποιητικής βάσης του σημερινού μπλοκ εξουσίας. Εδώ, κατά την άποψή μου, πρέπει να αναζητήσει κανείς την ερμηνεία της συγκρότησης του λεγόμενου φιλομνημονιακού μπλοκ όλων των αποχρώσεων, καθώς και του φαινομένου της συμμετοχής ενός τμήματος της πάλαι ποτέ αριστερής διάνοησης σε αυτό.

Εδώ πρέπει να υπογραμμίσουμε τον φτηνό «λαϊκισμό» που χαρακτηρίζει τον λόγο και τις πρακτικές του λεγόμενου «αντι-λαϊκιστικού» μπλοκ. Ο βολονταρισμός, η συχνότατη παραβίαση επιστημονικών αρχών, η αποσιώπηση στοιχείων ακόμη και διεθνών οργανισμών, η αβελτηρία αντίδρασης σε εξόφθαλμες δημοκρατικές παραβιάσεις, η αδιαφορία για τουλάχιστον παράδοξες πολιτικές συμμαχίες καθώς και ο πάντα απλουστευτικός μανιχαϊστικός λόγος (ευρώ ή δραχμή, Ευρώπη ή καθυστέρηση κά.) αποτελούν κάποια από τα χαρακτηριστικά αυτού του αντιλαϊκιστικού λαϊκισμού.

4. Ποιες είναι κατά τη γνώμη σας οι κυριότερες αντιφάσεις της διαχείρισης της κρίσης από τις κυρίαρχες ελίτ; Πώς θα μπορούσε η Αριστερά να εκμεταλλευτεί τις αντιφάσεις αυτές και να οικοδομήσει ένα εναλλακτικό σχέδιο εξόδου από την κρίση;

Πράγματι, οι αντιφάσεις των κυρίαρχων πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων κατά τη διαχείριση της κρίσης και με στόχο την αξιοποίησή της είναι πολλές. Ας αρκεστούμε σε τρεις από αυτές. Πρώτον, οι πολιτικές που έχουν επιλεγεί και εφαρμόζονται φαίνεται να αποδιοργανώνουν πλήρως εκτός από τον κόσμο της εργασίας (δραματικά ποσοστά ανεργίας, πρωτοφανείς ευελιξίες εργασιακών σχέσεων, φτώχεια κλπ) και την μικρή και μεσαία επιχειρηματικότητα, που στον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό αποτελεί την ραχοκοκαλιά των διαδικασιών κοινωνικής και πολιτικής αναπαραγωγής. Δεν είναι σίγουρο ότι το μνημόνιο συμβάλλει στη συγκρότηση μια νέας κοινωνικής συμμαχίας, που θα μπορούσε να στηρίξει με σταθερότητα ακόμη και μεσοπρόθεσμα τις κυβερνητικές επιλογές. Δεύτερον, φαίνεται ότι στους κόλπους του κυβερνητικού μπλοκ έχουν βρει καταφύγιο δύο είδη εθνικισμού: ένα παραδοσιακό και ένα νέο - μεταμοντέρνο (βλ. πρωτοβουλία «Για την Ελλάδα τώρα» κλπ). Δεν θεωρώ ότι η προφανής ένταση ανάμεσα στα δύο αυτά ρεύματα είναι ακόμη και μεσοπρόθεσμα επιλύσιμη. Αυτό αναγκαστικά θα οδηγήσει το μπλοκ εξουσίας σε αποσταθεροποίηση. Τρίτον, ενώ η εφαρμογή των πολιτικών του Μνημονίου φαίνεται να απαιτεί ένα βαρύ, ισχυρό κράτος οι ασκού-

μενες πολιτικές το συρρικνώνουν σε βαθμό εξαφάνισης.

Απέναντι σε αυτές τις αντιφάσεις, η απάντηση και η στρατηγική της Αριστεράς δεν μπορεί παρά να περιλαμβάνει πρωτοβουλίες που να συμβάλλουν: στην συγκρότηση της συμμαχίας των εργαζομένων με τους μεσαίους και μικρούς επιχειρηματίες, καθώς και το σχεδιασμό ενός κυβερνητικού προγράμματος που θα έχει ως αφετηρία αυτή την κοινωνική συμμαχία και θα στηρίζεται στον δημοκρατικό και κοινωνικό έλεγχο των κρατικών θεσμών ενώ θα επιδιώκει ενεργά διεθνείς συμπαρατάξεις και συμμαχίες. Μια τέτοια επιλογή, δηλ. θετική αντιμετώπιση των αντιφάσεων του κυβερνητικού μπλοκ εξουσίας, είναι υποχρεωτική για την Αριστερά. Σε διαφορετική περίπτωση αυτή δεν κινδυνεύει μόνο να γίνει θεατής των εξελίξεων αλλά και να συμβάλλει με την απουσία της στην αντιδημοκρατική έκβαση αυτών των αντιφάσεων.

Τη συνέντευξη πήραν η Βαγγία Λυσικάτου και ο Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

Συζήτηση για την κρίση χρέους και την κρίση στην αγορά εργασίας με αφορμή το 9ο τεύχος του transform!

Την Παρασκευή 7 Φεβρουαρίου 2012, το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς διοργάνωσε εκδήλωση με αφορμή την ελληνική έκδοση του 9ου τεύχους του περιοδικού transform!. Το τεύχος αυτό φιλοξένησε ένα μικρό αφιέρωμα για τα δύο χρόνια εφαρμογής του Μνημονίου στη χώρα μας στο οποίο παρουσιάστηκαν πτυχές των επιπτώσεων της πολιτικής λιτότητας. Ιδιαίτερο στοιχείο των εισηγήσεων που πραγματοποιήθηκαν στην εκδήλωση ήταν η συγκριτική τους διάσταση ανάμεσα στην Ελλάδα και τις υπόλοιπες χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου αλλά και της Βόρειας Ευρώπης. Εισηγητές ήταν η Μαρία Καραμεσίνη, οικονομολόγος και αναπληρώτρια καθηγήτρια στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και ο Πέτρος Λινάρδος – Ρυλμόν, οικονομολόγος και επιστημονικός συνεργάτης του ΙΝΕ – ΓΣΕΕ.

Η εισήγηση της Μαρίας Καραμεσίνη, με τίτλο «Βίαιη αποδιάρθρωση του εργασιακού μοντέλου και αστική ηγεμονία στην Ελλάδα και τον Ευρωπαϊκό Νότο», εστίασε στις ομόλογες πολιτικές επιλογές που έχουν ληφθεί στην Ισπανία και την Πορτογαλία. Στην Ισπανία, παρά την απουσία Μνημονίου, έχει αποφασιστεί δραστική μείωση του

δημόσιου τομέα ενώ ως στόχευση των μέτρων αναδεικνύεται σαφώς η συντριβή του συνδικαλισμού και η αλλαγή του εργασιακού μοντέλου. Ο μετασχηματισμός του μοντέλου παραγωγής στη χώρα εμφανίζει πολλά κοινά χαρακτηριστικά με αυτόν της Ελλάδας, αφού έχουν περιοριστεί σημαντικά η αυταπασχόληση, η εργασιακή προστασία στον ιδιωτικό τομέα και ασφαλώς τα εισοδήματα. Τα παραπάνω συνιστούν μια προσπάθεια εσωτερικής υποτίμησης της οικονομίας των χωρών με διακηρυγμένο στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Στο ίδιο πλαίσιο προωθείται και η απελευθέρωση των κλειστών επαγγελμάτων ώστε να ευνοηθεί η συσσώρευση και η συγκεντροποίηση κεφαλαίου στον τομέα της παροχής υπηρεσιών, προς όφελος των μεγάλων κεφαλαιοκρατών. Οι αλλαγές αφορούν επίσης την υπερίσχυση των κλαδικών συμβάσεων έναντι των εθνικών, τη δυνατότητα απεριόριστων ανανεώσεων μιας σύμβασης διατηρώντας ίδιους τους όρους της, η επέκταση της περιόδου μαθητείας μέχρι και τα 30, η επιδότηση των απολύσεων με κρατική χρηματοδότηση κατά 40% και το δικαίωμα του εργοδότη να παραβιάσει τους όρους της σύμβασης αν επί τρεις μήνες η επιχείρηση παρουσιάζει μείωση του τζίρου της.

Στην Πορτογαλία εφαρμόζονται επίσης μέτρα όπως η μείωση της περιόδου μετενέργειας με επιπτώσεις στη συγκρότηση του εργασιακού τοπίου της χώρας. Η πολιτική συνέπεια όλων αυτών είναι η αποδιάρθρωση του αστικού συνασπισμού εξουσίας

και η απονομιμοποίηση του πολιτικού συστήματος, λόγω της ρήξης των παραδοσιακών σχέσεων των μερίδων αυτού του συνασπισμού με κοινωνικά στρώματα τα συμφέροντα των οποίων τώρα δεν μπορούν να υπερασπιστούν.

Τα παραπάνω συνιστούν, μεταξύ άλλων, μια προέκταση των αδυναμιών του λεγόμενου «νοτιοευρωπαϊκού εργασιακού μοντέλου», που ανέδειξε η οικονομική κρίση. Οι χώρες της Νότιας Ευρώπης χαρακτηρίζονταν από μια διπλή υστέρηση έναντι των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών: Έχαναν στον ανταγωνισμό τόσο από τις χώρες με χαμηλό εργατικό κόστος, όσο και από τις χώρες με υψηλότερο εργασιακό κόστος αλλά και υψηλότερο επίπεδο τεχνολογίας και παραγωγικής καινοτομίας. Οι κοινωνικές και πολιτικές ελίτ των χωρών της Νότιας Ευρώπης επέδειξαν μια χαρακτηριστική αδυναμία αξιοποίησης των κοινοτικών κονδυλίων που προσφέρονταν με στόχο την κάλυψη του σχετικού παραγωγικού χάσματος. Η μέθοδος που επελέγη τελικά στις χώρες αυτές για την επίλυση του προβλήματος ήταν η διάβρωση των δικαιωμάτων των εργαζόμενων και η καθιέρωση της ελαστικής εργασίας ώστε να απορροφηθεί η υψηλή ανεργία. Κοινό τόπο αποτέλεσαν επίσης το πάγωμα μισθών και συντάξεων του Δημοσίου.

Στη εισήγησή του με τίτλο «Η διαχείριση του χρέους και η οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση: μια ευρωπαϊκή προσέγγιση», ο Πέτρος Λινάρδος – Ρυλμόν εξέτασε μεταξύ άλλων τις διαφορές ανάμεσα στη συγκρότηση των παραγωγικών σχέσεων και δομών στις χώρες της Νότιας και της Βόρειας Ευρώπης.

Ως οικονομικά αλλά και πολιτικά χαρακτηριστικά του χρηματιστικοποιημένου καπιταλισμού στην Ελλάδα, του μοντέλου δηλαδή που οδήγησε στην κρίση, ανέγνωσε την κοινωνική γενίκευση του στόχου της κερδοφορίας και την απαξίωση της κρατικής παρέμβασης και των σύστοιχων κρατικών πολιτικών. Αποτέλεσμα του μοντέλου αυτού ήταν τελικά τόσο η διαρροή κεφαλαίων στο εξωτερικό όσο και η μείωση των πόρων του δημοσίου με αποτέλεσμα την αύξηση του χρέους και την ανάγκη δανεισμού.

Αντιθέτως, στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης η μετάβαση στον νεοφιλελευθερισμό πραγματοποιήθηκε επί ενός ισχυρού παραγωγικού ιστού και ενός κρίσιμου κοινωνικού κεφαλαίου. Στη βάση δηλαδή ενός κοινωνικού συμβιβασμού μεσαίων και κατώτερων στρωμάτων, ο οποίος είναι ακόμη ενεργός. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να μην χρειαστεί να αποδιρθρωθούν σταθερές μορφές κοινωνικής διαβούλευσης, όπως τα συνδικάτα και οι Εθνικές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας. Χαρακτηριστικό είναι εδώ το παράδειγμα της Γερμανίας, όπου οι μισθοί πάγωσαν για δέκα χρόνια, με τη διατήρηση του παραδοσιακού μοντέλου κοινωνικής διαπραγμάτευσης. Αντιθέτως, στη Νότια Ευρώπη είχαμε αυτό που ο Πέτρος Λινάρδος – Ρυλμόν περιέγραψε ως «παρασιτική προέκταση της βορειοευρωπαϊκής προσαρμογής στον νεοφιλελευθερισμό» και την αδυναμία, πλέον, της ανασυγκρότησης μίας κοινωνικής συμμαχίας αντίστοιχης αυτής των βόρειων χωρών.

Οι δύο εισηγήσεις προσέφεραν αρκετές αφορμές για τοποθετήσεις και ερωτήματα, που διατυ-

πώθηκαν στο τέλος της εκδήλωσης.

Σ.Π.

Το σχέδιο προγράμματος του Θερινού Πανεπιστημίου του ΚΕΑ

Πρώτη συνεδρίαση της ομάδας εργασίας στις Βρυξέλλες, 7-8 Φεβρουαρίου 2012

Όπως αναφέρθηκε και στο προηγούμενο ενημερωτικό μας δελτίο, το 6ο ετήσιο Θερινό Πανεπιστήμιο που συνδιοργανώνουν κάθε καλοκαίρι το Κόμμα Ευρωπαϊκής Αριστεράς (ΚΕΑ) και το δίκτυο ινστιτούτων πολιτικού προβληματισμού, transform! europe θα πραγματοποιηθεί στις 18-22 Ιουλίου στην Πορταριά του Πηλίου. Η ομάδα εργασίας για τη διοργάνωση του Θερινού Πανεπιστημίου συνεδρίασε πρόσφατα, με στόχο την έγκριση σχεδίου προγράμματος που υπέβαλλαν τα μέλη της από την Ελλάδα.

Ο γενικός τίτλος «Λαοί της Ευρώπης, Ενωθείτε» αντανακλά το περιεχόμενο του εγχειρήματος και περιλαμβάνει τέσσερις μέρες σεμιναρίων με τέσσερις διαφορετικούς θεματικούς άξονες το καθένα.

Επιδίωξη της ομάδας εργασίας είναι να εξασφαλίσει την αριθμητική ισορροπία αντρών και γυναικών στα πάνελ κάθε σεμιναρίου. Στόχο αποτελεί επίσης η μεγαλύτερη δυνατή πολυφωνία όσον αφορά

τις εθνικότητες των ομιλητών συνυπολογίζοντας τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές ιδιαιτερότητες που αντιμετωπίζει κάθε ευρωπαϊκή χώρα.

Το Θερινό Πανεπιστήμιο θα αρχίσει επίσημα τις εργασίες του την Τετάρτη 18 Ιουλίου, με θεματική ενότητα που αφορά τη δημιουργία δικτύων αλληλεγγύης εν μέσω κρίσης και τις προοπτικές που ανοίγονται για την οικοδόμηση μιας διαφορετικής κοινωνίας. Μετά από σύντομη θεωρητική ανάλυση, ο περισσότερος χρόνος της συγκεκριμένης ενότητας θα αφιερωθεί στην παρουσίαση αλληλέγγυων εγχειρημάτων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, τα οποία θα καταθέσουν τις εμπειρίες τους και θα ανοίξουν τη σχετική συζήτηση.

Η θεματική ενότητα της Πέμπτης 19 Ιουλίου, αφορά τις αντιστάσεις ενάντια στον αυταρχικό καπιταλισμό και τις προοπτικές για μια διαφορετική Ευρώπη. Η κεντρική εκδήλωση αυτής της ενότητας θα ασχοληθεί με τη νεοφιλελεύθερη πραγματικότητα, την κρίση και τα «μεταδημοκρατικά» καθεστώτα και θα διαρκέσει δυόμιση ώρες.

Τα σεμινάρια της ίδιας μέρας θα αρχίσουν στις 4 το απόγευμα και θα διαρκέσουν μέχρι τις 9 το βράδυ. Θα ασχοληθούν με διάφορα θέματα όπως η οικολογία (τη διοργάνωση έχει αναλάβει η επιτροπή περιβάλλοντος του ΚΕΑ), οι αντιστάσεις των γυναικών μέσα στην κρίση (διοργάνωση από το δίκτυο γυναικών του ΚΕΑ, EL-FEM), η δημοκρατία, ο ιστορικός αναθεωρητισμός και η στοχοποίηση των αριστερών ιδεών ειδικά στην Ανατολική Ευρώπη.

Η δεύτερη ενότητα των σεμιναρίων θα ασχοληθεί με ζητήματα που αφορούν την συλλογική δράση των νέων, τις πρακτικές αλληλεγγύης και δράσης των μεταναστών, τον ρόλο της τέχνης μέσα στην κρίση και την ταχεία άνοδο της ακροδεξιάς στο τρέχον πολιτικό σκηνικό.

Το κεντρικό θέμα της Παρασκευής 20 Ιουλίου είναι: «Το μέλλον της Ευρώπης/ Η Ευρώπη και ο κόσμος». Η κεντρική εκδήλωση θα αρχίσει στις 11 το πρωί και θα διαρκέσει τρεις ώρες. Ο πρώτος κύκλος σεμιναρίων του απογεύματος αφορά την αποδόμηση των στερεοτύπων που κυριαρχούν μεταξύ βορρά-νότου και ανατολής-δύσης στην Ευρώπη, το εξελισσόμενο πολιτικό σκηνικό την περίοδο της κρίσης, τρίωρο σεμινάριο για τις προοπτικές μετασχηματισμού του καπιταλισμού και τετραώρο σεμινάριο για το μέλλον της ευρωζώνης. Θα ακολουθήσουν σεμινάρια σχετικά με τις γεωπολιτικές επιπτώσεις της κρίσης και το μείζον ερώτημα για την περαιτέρω ή όχι ενοποίηση της Ευρώπης.

Η τελευταία μέρα του Πανεπιστημίου (Σάββατο 21 Ιουλίου) είναι αφιερωμένη στις κοινές αντιστάσεις και την συνεργασία συνδικάτων, πολιτικών κομμάτων και κοινωνικών κινημάτων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Θα αρχίσει στις 10.30 με κεντρική εκδήλωση και θα συνεχιστεί με τρία σεμινάρια. Το πρώτο, υπό την ευθύνη του transform!, θα ασχοληθεί με πλευρές του έργου του Νίκου Πουλαντζά, της Ρόζας Λούξεμπουργκ και του Αντόνιο Γκράμσι. Το δεύτερο θα αφορά την συνεργασία των ευρωπαϊκών συνδικάτων και το τρίτο θα αναφέρεται στα νέα κοινωνικά κινήματα και ειδικά στο

κίνημα των πλατειών. Το βράδυ του Σαββάτου θα γίνει πολιτική εκδήλωση του ΚΕΑ και του Συνασπισμού στην πόλη του Βόλου.

Στο αμέσως επόμενο διάστημα η επιτροπή θα καταλήξει στα ονόματα των εισηγητών και θα έρθει σε επικοινωνία μαζί τους. Από ελληνικής πλευράς θα υπάρξει προσπάθεια οι συμμετέχοντες να έρθουν σε επαφή τόσο με τη γενικότερη κατάσταση και συνθήκες που επικρατούν στην Ελλάδα μέσω ενημερωτικού εντύπου που θα τους διανεμηθεί, όσο και με την περιοχή της Μαγνησίας.

Γιάννης Κυρατζόπουλος

Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση (Ε.Ο.) σε σταυροδρόμι- Προτάσεις για την ενίσχυση της δημοκρατίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης στην Ευρώπη

Υπόμνημα Ευρωπαίων Οικονομολόγων 2012

Αφορμή για τη συγκρότηση της ομάδας των Ευρωπαίων Οικονομολόγων το 1996 ήταν η δημιουργία του ενιαίου νομίσματος και οι οικονομικές, κοινωνικές

και πολιτικές ανισοροπίες, που το χαρακτήρισαν από την πρώτη στιγμή. Δέκα πέντε χρόνια αργότερα, οι ανησυχίες μας δικαιώθηκαν! Η ίδια η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης βρίσκεται σε σταυροδρόμι. Είτε θα υπάρξει ριζική μεταβολή στην κατεύθυνση της εμβάθυνσης της δημοκρατίας για την επίτευξη οικονομικής σταθερότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης, είτε η ευρωζώνη θα καταρρεύσει.

Το φετινό Υπόμνημα της ομάδας των Ε.Ο. υποβάλλει σε κριτική ανάλυση τις βασικές κατευθύνσεις της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ και καταθέτει προτάσεις για την ενίσχυση της δημοκρατίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης στην Ευρώπη, απαραίτητα στατικά στοιχεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης σε όφελος των εργαζομένων και ευρύτερα της κοινωνίας. Το Υπόμνημα στηρίζουν με την υπογραφή τους περισσότεροι από 450 οικονομολόγοι από ολόκληρη την Ευρώπη. Ήδη έχει μεταφραστεί και στα ελληνικά από ομάδα εθελοντών με τη στήριξη του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς και θα αναρτηθεί σύντομα στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου (www.poulantzas.gr).

Οι προτάσεις των Ε.Ο. επιγραμματικά έχουν ως εξής:

- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα οφείλει να ενεργήσει άμεσα ως τραπεζίτης των κυβερνήσεων κι όχι των τραπεζών.
- Η μεγάλη αύξηση του μεγέθους και της ισχύος του χρηματοπιστωτικού τομέα πρέπει επειγόντως να αναστραφεί.

- Το δημόσιο χρέος, ιδιαίτερα της Ελλάδος, δεν είναι βιώσιμο. Ο έλεγχος του χρέους, πρέπει να αναδείξει το μέρος εκείνο που είναι νόμιμο, καθώς και ποιοι οργανισμοί οφείλουν να αναλάβουν το κόστος της διαγραφής εκείνου που δεν κρίνεται νόμιμο.
- Η νενιαία νομισματική πολιτική πρέπει να συνοδεύεται από κοινή δημοσιονομική πολιτική, στόχος της οποίας οφείλει να είναι η πλήρης απασχόληση με καλές θέσεις εργασίας.
- Ο συντονισμός της ευρωπαϊκής πολιτικής μισθών οφείλει να εξασφαλίσει την αναστροφή της γενικευμένης τάσης μείωσης του μεριδίου των μισθών στο εθνικό εισόδημα, καθώς και τη σύγκληση των μισθών στα κράτη χαμηλού εισοδήματος με εκείνους στα κράτη υψηλού εισοδήματος. Η μείωση των ωρών εργασίας σε 30 ώρες την εβδομάδα είναι απαραίτητη.
- Αντί των προγραμμάτων λιτότητας, χρειάζονται μέτρα για την αντιμετώπιση των βασικών διαρθρωτικών προβλημάτων του σύγχρονου καπιταλισμού. Ο ρόλος των δημοσίων υπηρεσιών πρέπει να επαναθεμελιωθεί. Η ανάπτυξη πρέπει να στηριχτεί στην εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας.
- Η θέση της ΕΕ υπέρ του ελεύθερου εμπορίου με τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες της Β. Αφρικής πρέπει να εγκαταλειφθεί. Αντί της μερκαντιλιστικής στρατηγικής προώθησης των εξαγωγών, η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει την εγχώρια ζήτηση, προκειμένου να απορροφήσει περισσότερα εισαγόμενα αγαθά και υπηρεσίες.
- Η ΕΕ μπορεί να συμβάλει ση-

μαντικά στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης με τον συντονισμό της πολιτικής των κρατών μελών της ενόψει του ΡΙΟ +20, το 2012.

- Η Κοινή Αγροτική Πολιτική πρέπει να ανταποκρίνεται στους εξής στόχους: τη διατροφή του ευρωπαϊκού πληθυσμού με τρόφιμα υψηλής ποιότητας σε χαμηλή τιμή, τη διατήρηση του ενεργού αγροτικού πληθυσμού, που εξασφαλίζει την οικολογική ισορροπία στην ύπαιθρο χώρα και την προώθηση δίκαιων ανταλλαγών αγροτικών προϊόντων με τον υπόλοιπο κόσμο.

Το Υπόμνημα είναι διαθέσιμο σε πέντε γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ελληνικά, Ισπανικά) στην ιστοσελίδα της Ομάδας Ευρωπαίων Οικονομολόγων (www.euromemo.eu)

Μαρίκα Φραγκάκη

Άρχισε η έρευνα για την κρίση εκπροσώπησης στη Νότια Ευρώπη

Συνάντηση εκπροσώπων του ΙΝΠ και του FIM στη Μαδρίτη, Σάββατο 25 Φεβρουαρίου 2012

Εκπρόσωποι των ερευνητικών ομάδων του Ινστιτούτου Νίκος Πουλιαντζάς και του Ιδρύματος Μαρξιστικών Ερευνών συναντήθηκαν, το Σάββατο 25 Φεβρουαρίου στη Μαδρίτη, για το σχεδιασμό του ερευνητικού προγράμματος «Πολιτικές λιτότητας και κρίση αντιπροσώπευσης: Νέες προκλήσεις για την Αριστερά της Νότιας Ευρώπης». Η έρευνα θα διαρκέσει μέχρι τον Μάρτιο του 2013 και χωρίζεται σε τρεις φάσεις. Η πρώτη έχει τίτλο «Από κρίση σε κρίση: Κρατικές πολιτικές και η συγκρότηση ηγεμονικών μπλοκ στο πλαίσιο ενός ανεστραμμένου εκδημοκρατισμού» και θα διαρκέσει από τον Μάρτιο μέχρι τον Ιούνιο του 2012. Σε αυτή τη φάση θα διερευνηθούν οι διαδικασίες συγκρότησης των ηγεμονικών μπλοκ, στη βάση των οποίων στηρίχτηκε η οικοδόμηση των πολιτικοοικονομικών μοντέλων που διέκριναν τις χώρες της Νότιας Ευρώπης από την περίοδο της δημοκρατικής μετάβασης, στα τέλη της δεκαετίας του '70, μέχρι τη σημερινή κρίση.

Η δεύτερη φάση με τίτλο «Πολιτικές λιτότητας και η αποδιάρθρωση των ηγεμονικών μπλοκ» θα διαρκέσει από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Δεκέμβριο του 2012.

Εδώ θα ερευνηθούν, αρχικά, τα μέτρα λιτότητας που επιβλήθηκαν στις χώρες της Νότιας Ευρώπης, η ταξική φύση τους αλλά και οι δημοσιονομικές επιπτώσεις τους. Στη συνέχεια θα εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο τα συγκεκριμένα μέτρα διαρρηγνύουν τις σχέσεις ανάμεσα στα ηγεμονικά μπλοκ που στήριζαν τα δημοκρατικά καθεστώτα του Νότου από την εποχή της μετάβασης, εκβάλλοντας σε μία κρίση εκπροσώπησης κατά την οποία εκτεταμένες μερίδες κοινωνικών τάξεων αποευθυγραμμίζονται από τα κυρίαρχα κομματικά συστήματα και πυροδοτούν μία ανοιχτή πολιτική κρίση που συνοδεύει την οικονομική κρίση.

Η τρίτη και τελική φάση του ερευνητικού προγράμματος με τίτλο «Οι προκλήσεις των νέων θεσμικών διευθετήσεων για την αριστερά» θα ολοκληρωθεί το πρώτο τρίμηνο του 2013. Με βάση τις αναλύσεις των δύο πρώτων φάσεων, θα ερευνηθούν οι προοπτικές που ανοίγονται για την στρατηγική της αριστεράς στο νέο θεσμικό περιβάλλον που διαμορφώνεται στις χώρες της Νότιας Ευρώπης στο πλαίσιο των παρατεταμένων πολιτικών λιτότητας, οι οποίες διαβρώνουν σταδιακά τις κοινωνικοπολιτικές συμμαχίες που στήριζαν τα δημοκρατικά καθεστώτα του Ευρωπαϊκού Νότου. Τα πορίσματα του ερευνητικού προγράμματος θα δημοσιευθούν σε συλλογική έκδοση με επιμέλεια της ερευνητικής ομάδας του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς.

Λ.Κ.

Συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου του transform!

Βιέννη, 21-22 Φεβρουαρίου
2012

Στις 21 και 22 Φεβρουαρίου έγινε στη Βιέννη η πρώτη από τις δύο ετήσιες συνεδριάσεις του Δ.Σ. του transform!, στο οποίο συμμετείχαν εκπρόσωποι από τις εξής οργανώσεις του δικτύου: Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς (Ελλάδα), Ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ (Γερμανία), Espaces Marx (Γαλλία), transform! Αυστρία, transform! Ιταλία, Αριστερό Φόρουμ (Φινλανδία), Κέντρο Μαρξιστικών Κοινωνικών Σπουδών (Σουηδία) και Εταιρεία για τον Ευρωπαϊκό Διάλογο (Τσεχία).

Τα θέματα που συζητήθηκαν αφορούσαν διάφορες δραστηριότητες του transform!: τα δύο κύρια προγράμματα (Στρατηγική της Αριστεράς και Κρίση), το περιοδικό, η ιστοσελίδα, το ενημερωτικό δελτίο, οι μελλοντικές εκδηλώσεις, διάφορες εκδόσεις, το Θερινό Πανεπιστήμιο KEA-transform!, η προετοιμασία της ετήσιας Γενικής Συνέλευσης και η οικονομική κατάσταση του δικτύου. Στο πλαίσιο της συνεδρίασης έγινε εκτεταμένη συζήτηση για την κρίση στην Ελλάδα και κατατέθηκαν προβληματισμοί για τους τρόπους παρέμβασης του transform! στις εξελίξεις. Περισσότερες πληροφορίες για τον προγραμματισμό των

δραστηριοτήτων που αφορούν τα δύο βασικά προγράμματα του transform! περιέχονται στο τμήμα του Ενημερωτικού Δελτίου που ασχολείται με αυτά.

Χ.Γο.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ TRANSFORM!

Το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς συνδιαμορφώνει κάθε χρόνο το πρόγραμμα εργασίας του δικτύου transform! europe. Τα τελευταία τρία χρόνια, οι δραστηριότητες του δικτύου έχουν επικεντρωθεί σε δύο βασικά προγράμματα: *Κρίση στην Ευρώπη- Κρίση της Ευρώπης* και *Στρατηγικές προοπτικές της ριζοσπαστικής Αριστεράς στην Ευρώπη*. Στη βάση αυτή διοργανώνονται, σχεδόν κάθε μήνα, σεμινάρια, συνέδρια, εργαστήρια και συζητήσεις με σκοπό την πολύπλευρη προσέγγιση, αφ' ενός της δομικής καπιταλιστικής κρίσης και αφ' ετέρου της στρατηγικής των κομμάτων της ευρωπαϊκής Αριστεράς. Η ενότητα Ενημερωτικού Δελτίου *Προγράμματα του transform!* έχει σκοπό να ενημερώνει για τις κυριότερες επεξεργασίες που γίνονται στο πλαίσιο των δύο προγραμμάτων δημοσιεύοντας διάφορα κείμενα και διακινώντας ενδιαφέρουσες ιδέες που αναπτύσσονται στο χώρο της ευρωπαϊκής Αριστεράς.

ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ - ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Στο πλαίσιο της συνάντησης του Σ.Δ.Σ. του transform! στη Βιέννη συζητήθηκε ο απολογισμός και ο ετήσιος προγραμματισμός του δικτύου transform! για το πρόγραμμα «Κρίση στην Ευρώπη-Κρίση της Ευρώπης». Η συντονίστρια του προγράμματος, Ελιζαμπέτ Γκοτιέ, παρουσίασε τις πιο σημαντικές από τις δραστηριότητες στις οποίες θα συμμετάσχει το transform! στο επόμενο διάστημα ή θα διοργανωθούν από το δίκτυο για την θεωρητική και πολιτική επεξεργασία της τρέχουσας συγκυρίας:

Την Πέμπτη 29 και την Παρασκευή 30 Μαρτίου, θα πραγματοποιηθεί στις Βρυξέλλες η δεύτερη Εαρινή Ευρωπαϊκή Κοινή Κοινωνική Συνδιάσκεψη (ESSC). Την πρώτη μέρα θα συζητηθούν ζητήματα σχετικά με την κρίση (κοινωνική προστασία στις χώρες της Ευρώπης, εγγυημένο εισόδημα στην ΕΕ, υπεράσπιση των δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών, εξωτερικό εμπόριο της ΕΕ, διαφθορά, δημοκρατία και ευρωπαϊκοί θεσμοί, ξενοφοβία, εθνικισμός και άνοδος των αυταρχικών κομμάτων). Η δεύτερη μέρα θα είναι αφιερωμένη

στης δικτύωση των φορέων που θα συμμετέχουν στη συνδιάσκεψη (κινημάτων, συνδικαλιστικών οργανώσεων, εναλλακτικά δίκτυα οικονομολόγων, ευρωπαίων πολιτικών κλπ.).

Το απόγευμα της Παρασκευής θα πραγματοποιηθεί η εναρκτήρια εκδήλωση της Εναλλακτικής Συνόδου που διοργανώνει το Κόμμα Ευρωπαϊκής Αριστεράς και το δίκτυο transform!, ενώ το Σάββατο 31 Μαρτίου θα συζητηθούν οι τρόποι αντίστασης των δυνάμεων που συμμετέχουν στην Εναλλακτική Σύνοδο ενάντια στη νεοφιλελεύθερη διαχείριση της κρίσης στην Ευρώπη. Το πρόγραμμα της Συνόδου είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του transform! ([http://www.transform-network.net/en/events/display-events.html?tx_ttnews\[tt_news\]=1567&cHash=5ed3d02833e9d08d8fa1b75cf4ae689d](http://www.transform-network.net/en/events/display-events.html?tx_ttnews[tt_news]=1567&cHash=5ed3d02833e9d08d8fa1b75cf4ae689d)).

Από τον Απρίλιο έως το Σεπτέμβριο του 2012, η ομάδα εργασίας του δικτύου transform! στις Βρυξέλλες, θα διοργανώσει πέντε σεμινάρια σχετικά με την πολιτική της ΕΕ σε διάφορους τομείς (ενέργεια, ανεργία και κοινωνική δικαιοσύνη, εκπαίδευση, δημόσιες υπηρεσίες και ενιαία αγορά,

κοινή αγροτική πολιτική), που θα χρησιμοποιηθούν τόσο για τη συγγραφή σχετικών άρθρων στο περιοδικό του transform! όσο και για την παραγωγή κειμένων πολιτικής για ορισμένα από τα ζητήματα αυτά.

Τον Ιούνιο του 2012, το transform! θα συμμετάσχει στην Εναλλακτική Σύνοδο των Λαών (Rio +20) που θα πραγματοποιηθεί στο Ρίο, την περίοδο της Συνόδου του ΟΗΕ.

Στο πλαίσιο του Θερινού Πανεπιστημίου του ΚΕΑ, το transform! θα διοργανώσει σεμινάρια για την επεξεργασία διαφόρων ζητημάτων σχετικών με την κρίση. Επιπλέον, θα παρουσιαστεί μελέτη που πραγματοποιεί ο Μιχάλης Βακαλούλης για λογαριασμό του δικτύου, σχετικά με την πολιτική δραστηριότητα της νεολαίας κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Επίσης, συνεχίστηκε και φέτος η συνεργασία με την Ομάδα Ευρωπαίων Οικονομολόγων για μια Εναλλακτική Οικονομική Πολιτική στην Ευρώπη με την έκδοση του Υπομνήματος Ευρωπαίων Οικονομολόγων 2012 στα αγγλικά και τα γαλλικά.

Επιπλέον, το transform! συνεργάστηκε με την ομάδα εναλλακτικών οικονομολόγων DYNAMO, ενισχύοντας οικονομικά και φιλοξενώντας το εργαστήριό τους στο οποίο παρουσιάστηκαν τα πορίσματα πανευρωπαϊκής έρευνας σχετικά με τη μεταβολή των καπιταλιστικών μοντέλων μέσα στην κρίση. Τα αποτελέσματα της έρευνας περιλαμβάνονται σε έκδοση του Ιδρύματος Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUI), η οποία ενδέχεται να μεταφραστεί στα γερμανικά από το transform!

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον προγραμματισμό του δικτύου στο πρόγραμμα για την κρίση περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα <http://www.transform-network.net/en/home.html> και θα παρουσιάζονται επιλεκτικά σε επόμενα ενημερωτικά δελτία του Ινστιτούτου.

Ε.Π.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Τα κυριότερα σημεία του προγραμματισμού της επομένης περιόδου που αποφασίστηκαν στην προαναφερθείσα συνεδρίαση του Δ.Σ. του transform! στη Βιέννη ήταν τα εξής:

1. Κοινή έκδοση του transform! και του Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ με τίτλο Δημοκρατία και Συμμετοχή στα κόμματα της ευρωπαϊκής ριζοσπαστικής Αριστεράς.

Η έκδοση θα βασίζεται στις επεξεργασμένες εισηγήσεις και τις μελέτες για διάφορα ευρωπαϊκά ριζοσπαστικά κόμματα, που παρουσιάστηκαν στη συνάντηση εργασίας του transform!, η οποία έγινε στο Ελσίνκι στις 1-2 Απριλίου 2011. Οι μελέτες αφορούσαν τα κόμματα: Γαλλικό Κομμουνιστικό Κόμμα, Κόμμα της Αριστεράς, Νέο Αντικαπιταλιστικό Κόμμα (Γαλλία), Η Αριστερά-Die Linke (Γερμανία), Κοκκινοπράσινη Συμμαχία (Δανία), Αριστερό Κόμμα (Σουηδία), Αριστερή Συμμαχία (Φινλανδία), Κομμουνιστική Επανάδρυση (Ιταλία), Κομμουνιστικό Κόμμα Βοημίας-Μοραβίας (Τσεχία), Συνασπισμός (Ελλάδα).

Η έκδοση, την επιμέλεια της οποίας έχουν οι Κόνυ Χίλντερμπραντ (Ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ) και Χάρης Γολέμης (Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς/ transform!), προβλέπεται να είναι έτοιμη το αργότερο μέχρι την 20 Ιουλίου 2012.

2. Κοινό Σεμινάριο του transform! και του Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ με τίτλο Η ΕΕ και η Αριστερά στον καιρό της κρίσης.

Το σεμινάριο θα γίνει στην Πορταριά, στις 16-18 Ιουλίου 2012, δηλαδή λίγο πριν από το Θερινό Πανεπιστήμιο του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς (18-22 Ιουλίου), το πρόγραμμα του οποίου διαμορφώνεται από ειδική ομάδα εργασίας στην οποία μετέχουν και εκπρόσωποι του transform!

Το τελικό πρόγραμμα, στο οποίο θα αναφέρονται και οι εισηγητές/τριες θα διαμορφωθεί στο αμέσως επόμενο διάστημα. Σύμφωνα πάντως με τις αποφάσεις του Δ.Σ. του transform!, αυτό θα περιλαμβάνει τις εξής ενότητες:

-ΕΕ: Διάλυση ή αυταρχική ολοκλήρωση; : παλιές και νέες στρατηγικές της ευρωπαϊκής Αριστεράς

-Για την σωτηρία της δημοκρατίας στην Ευρώπη: τα αριστερά κόμματα και τα κινήματα κατά της λιτότητας και του αυταρχισμού

-Τάξεις και ταξική πάλη κατά την διάρκεια της κρίσης: νέες προκλήσεις για την ευρωπαϊκή Αριστερά

-Αναζητώντας την αριστερή απάντηση στην κρίση: η διαλεκτική ένταση μεταξύ του εθνικού και του ευρωπαϊκού επιπέδου

-Για μια άλλη Ευρώπη: ο ρόλος του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς

3. Πρόγραμμα Πολιτικές λιτότητας και κρίση πολιτικής εκπροσώπησης. Νέες προκλήσεις για την αριστερά της Νότιας Ευρώπης

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν από την Ελλάδα το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς, από την Ισπανία το Ίδρυμα Μαρξιστικών Ερευνών (FIM) και από την Πορτογαλία το πολιτιστικό ίδρυμα CULTRA. Στόχος του προγράμματος είναι η συγκριτική μελέτη των τριών χωρών στο φώς της παρούσας κρίσης.

Το πρόγραμμα θα διαρκέσει μέχρι τον Μάρτιο του 2013 και θα ολοκληρωθεί με την έκδοση ενός συλλογικού τόμου. Η πρώτη συνάντηση των ερευνητικών ομάδων πραγματοποιήθηκε στην Μαδρίτη το Σάββατο 25 Φεβρουαρίου 2012 (βλ. το σχετικό άρθρο στο παρόν Ενημερωτικό Δελτίο).

4. Έκθεση για τα αποτελέσματα του Προγράμματος με τίτλο Η ευρωπαϊκή ριζοσπαστική Αριστερά κατά τη διάρκεια της κρίσης

Η Έκθεση θα βασίζεται κυρίως στις εισηγήσεις που έγιναν ή θα γίνουν στο άμεσο μέλλον στο πλαίσιο του προγράμματος (σεμινάρια, εργαστήρια στη Μαγιόρκα, την Φλωρεντία, το Ελσίνκι, το Βερολίνο, την Πορταριά), στην προετοιμαζόμενη έκδοση transform!- Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ, στην προαναφερθείσα έρευνα για την Κρίση Εκπροσώπησης στη Νότια Ευρώπη, καθώς και σε δραστηριότητες που συνδιοργανώθηκαν με το πρόγραμμα Κρίση της Ευρώπης. Κρίση στην Ευρώπη (π.χ. το συνέδριο για το χρέος).

Ενδεικτικά περιεχόμενα της Έκθεσης:

- Η τυπολογία των κομμάτων της ευρωπαϊκής ριζοσπαστικής Αριστεράς
- Η ιδεολογική διάσταση
- Η πολιτική διάσταση
- Η εκπροσώπηση της κοινωνικής δομής
- Το ζήτημα της Ευρώπης

Το Σχέδιο της Έκθεσης, το μέγεθος της οποίας εκτιμάται μεταξύ 8.000 και 10.000 λέξεων, θα συνταχθεί με ευθύνη του ΙΝΠ και θα παρουσιαστεί σε συνάντηση εργασίας του transform! περί το τέλος Νοεμβρίου 2012. Στη συνάντηση αυτή και με βάση τη συζήτηση και τις παρατηρήσεις που θα γίνουν, θα εκτιμηθεί αν η Έκθεση θα αποτελέσει ειδική έκδοση του transform! που θα κυκλοφορήσει το πρώτο τρίμηνο του 2013.

Χ. Γο.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Το Κατοχικό Δάνειο: μια επίκαιρη συζήτηση σε καιρούς κρίσης

Το χρέος της Γερμανίας προς την Ελλάδα από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο επανέρχεται κατά καιρούς στην επικαιρότητα, συνοδευόμενο από ένα νέφος ψευδοϊστορικών αναφορών και ευσεβών πόθων, που συνήθως δημιουργούν περισσότερες συγχύσεις από όσες πληροφορίες προσφέρουν. Η οικονομική κατάσταση που έχει προκύψει στην Ελλάδα ως απότοκο της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης συμβάλει ώστε να έρχεται το ζήτημα και πάλι στην επιφάνεια, αποκτώντας πλέον μία εξαιρετικά κρίσιμη οικονομική και πολιτική σημασία. Παράλληλα, η στάση της γερμανικής κυβέρνησης στο ζήτημα των όρων παροχής δανείων προς την Ελλάδα καθιστά όλη τη σχετική συζήτηση πολύ περισσότερο ευεπίφορη σε μία καθόλου ψυχραιμη διεξαγωγή της.

Η πρόσφατη απόφαση του Δικαστηρίου της Χάγης περιόρισε το πεδίο των απαιτήσεων της Ελλάδας σε ό,τι αφορά τις πολεμικές αποζημιώσεις, αφήνοντας ανοιχτό μόνο το πεδίο της διεκδίκησης του υποχρεωτικού Κατοχικού Δανείου, το οποίο συνάφθηκε μεταξύ κατεχόμενης Ελλάδας και Κατοχικών Αρχών το 1942. Η προσπάθεια για διεκδίκηση των χρημάτων συναντά κατά καιρούς ως εμπόδια ισχυρισμούς νομικής και πολιτικής φύσης, μεταξύ των οποίων και το ότι η χώρα, διά του Κωνσταντίνου Καραμανλή, είχε παραιτηθεί παλαιότερα από αυτό το αίτημα.

Με σκοπό την διασαφήνιση των στοιχείων της υπόθεσης, το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς διοργανώνει εκδήλωση την Πέμπτη 8 Μαρτίου 2012, με τίτλο «Το Κατοχικό Δάνειο: μύθοι και πραγματικότητες σε καιρούς κρίσης». Θα παρουσιαστεί το ιστορικό πλαίσιο της σύναψης του Δανείου και το ιστορικό των διεκδικήσεων και θα αναλυθεί η νομική διάσταση του θέματος. Ομιλητές θα είναι οι Μανώλης Γλέζος, Μιχάλης Λυμπεράτος (ιστορικός, Πάντειο Πανεπιστήμιο) και Αντώνης Μπρεδήμας (καθηγητής Διεθνούς Δικαίου, Πανεπιστήμιο Αθηνών). Θα συντονίσει η Σίσσυ Βελισσαρίου, αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς.

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στην Νομική Σχολή Αθηνών (Σίνα 3), στην Αίθουσα 1, ισόγειο, στις 6.00 μμ

Σ.Π.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Από το Δεκέμβριο του 2011, το Ενημερωτικό Δελτίο του *Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς* φιλοξενεί την ενότητα *Ειδήσεις από την Ευρωπαϊκή Αριστερά*. Στην ενότητα αυτή περιλαμβάνονται νέα και ανακοινώσεις που αφορούν τη δραστηριότητα του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς (ΚΕΑ) και των κομμάτων-μελών της. Τα νέα (κατα)γράφει ο Γιάννης Μπουρνούς, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012

**«Είμαστε Όλοι Έλληνες!»
Οι λαοί της Ευρώπης βλέπουν
το δικό τους μέλλον στην Ελλάδα**

Η υπερψήφιση του Μνημονίου 2 για την Ελλάδα προκάλεσε μαζικές αντιδράσεις στην ελληνική κοινωνία. Παρά την επιθετική εκστρατεία εκφοβισμού και τρομοκράτησης που εξαπέλυσαν στη Βουλή και μέσω των «φιλόξενων ΜΜΕ ο Πρωθυπουργός, τα κυβερνητικά στελέχη και μια σειρά από «έγκριτες», έγχώριες ομιλούσες κεφαλές της νεοφιλελεύθερης στρατηγικής, εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες πλημμύρισαν τους δρόμους της Αθήνας την Κυριακή 12 Φεβρουαρίου.

Τα κυρίαρχα ελληνικά ΜΜΕ «φρόντισαν» να εξαφανίσουν από τις οθόνες τους αυτή τη μαζικότερη παρουσία κόσμου, καθώς και την άγρια κρατική καταστολή, και να προβάλουν για ακόμα μια φορά εικόνες καταστροφής, φλόγες και ήχους σπασιμάτων, στοιχεία που αυξάνουν τη «θεαματικότητα» της είδησης και συνεπώς την τηλεθέαση.

Κι όμως υπάρχει ελπίδα! Απέναντι στην εκστρατεία φήμωσης και παραπληροφόρησης, χιλιάδες πολίτες από ολόκληρη την Ευρώπη (αλλά και εκτός Ευρώπης) βγήκαν στους δρόμους δεκάδων

πόλεων στις 12 Φεβρουαρίου, αλλά και τις επόμενες ημέρες, με κοινό τους σύνθημα «Είμαστε όλοι Έλληνες!», για να διατρανώσουν ότι οι εκατοντάδες χιλιάδες του Συντάγματος δεν είναι μόνοι στον αγώνα τους ενάντια στο Μνημόνιο 2. Ολοένα και περισσότεροι Ευρωπαίοι πολίτες συνειδητοποιούν ότι η σύγκρουση στην Ευρώπη δεν είναι «εθνικού χαρακτήρα», δεν διεξάγεται ανάμεσα στους εργαζομένους των διαφόρων χωρών, αλλά έχει βαθύτατα ταξικά χαρακτηριστικά, με την Ελλάδα να αναδεικνύεται στο ευρωπαϊκό πειραματόζωο, για την μετέπειτα καθολική επιβολή της ακραίας λιτότητας και την κατάργηση ακόμη και στοιχειωδών δημοκρατικών δικαιωμάτων.

Τα κόμματα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς δεν έλειψαν από αυτό το μεγάλο κύμα ενεργούς αλληλεγγύης. Ήταν παρόντα στις κινητοποιήσεις, με αποκορύφωμα τη Γαλλία, όπου οι δυνάμεις του Μετώπου της Αριστεράς ήταν από τους βασικούς διοργανωτές των συγκεντρώσεων στο Πύργο του Άιφελ, αλλά και έξω από την Ελληνική Πρεσβεία και την έδρα του ΔΝΤ στο Παρίσι.

Στην ομιλία του έξω από την Ελληνική Πρεσβεία, ο υποψήφιος Πρόεδρος του «Μετώπου της Αριστεράς» Ζαν Λυκ Μελανσόν, ανέφερε μεταξύ άλλων ότι «η καλύτερη αλληλεγγύη προς τους Έλληνες είναι να απορρίψουμε εδώ, στη Γαλλία, τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης».

Δείτε την ομιλία του Ζαν Λυκ Μελανσόν (με αγγλικούς υποτίτλους, πατώντας την επιλογή CC):

<http://youtube/DrEPISVgyc0>

Φωτογραφίες από τη δράση αλληλεγγύης στο Λουξεμβούργο:

<http://www.dei-lenk.lu/node/9065>

Μανιφέστο συμπαράστασης στον ελληνικό λαό από Γάλλους διανοούμενους: Στην Ελλάδα διακυβεύεται η τύχη των ευρωπαϊκών λαών

<http://www.avgi.gr/ArticleActionshow.action?articleID=671551>

Μηνύματα αλληλεγγύης στον ελληνικό λαό και το ΣΥΡΙΖΑ:

<http://www.avgi.gr/ArticleActionshow.action?articleID=669113>

Διεθνιστικό και ταξικό ΟΧΙ στη νέα δανειακή σύμβαση για την Ελλάδα, από τη γερμανική και τη γαλλική Αριστερά

Υπερψηφίστηκε από τη Γαλλική Γερουσία και το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο η νέα δανειακή σύμβαση για την Ελλάδα. Μοναδικές φωνές αντίστασης στα δύο νομοθετικά σώματα ήταν οι γερουσιαστές του «Μετώπου της Αριστεράς» και οι βουλευτές του γερμανικού κόμματος *Η Αριστερά* (Die Linke) που καταψήφισαν τη δανειακή σύμβαση, τονίζοντας ότι ο ελληνικός λαός καλείται να κάνει εκ νέου πρωτοφανείς, αιματηρές θυσίες και χάνει την κυριαρχία του, εξαιτίας ενός ακόμη ληστρικού δανείου, που θα καταλήξει εξ ολοκλήρου στους τραπεζίτες, τοκογλύφους δανειστές.

Τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας στη Γαλλική Γερουσία:
Συνολικός αριθμός γερουσιαστών: 342
Ψηφίσαντες: 204
Υπέρ: 169
Κατά: 35
Αποχές: 138

Κατά της δανειακής σύμβασης τάχθηκαν οι 21 γερουσιαστές της Αριστεράς («Ομάδα Κομμουνιστών Δημοκρατών Πολιτών»), 3 εκ των 130 Σοσιαλιστών, 8 εκ των 10 Πρασίνων και 3 εκ των 16 γερουσιαστών της «Δημοκρατικής Κοινωνικής Ευρωπαϊκής Ομάδας».

Τη στάση της αποχής επέλεξαν οι 126 εκ των 130 γερουσιαστών του Σοσιαλιστικού Κόμματος, διευκολύνοντας, έτσι, πρακτικά την υπερψήφιση της δανειακής σύμβασης, αφού μέσω της αποχής τους μειώθηκε ο απαραίτητος αριθμός ψήφων για την εξασφάλιση της απόλυτης πλειοψηφίας.

Δείτε εδώ τα τελικά, αναλυτικά αποτελέσματα της ψηφοφορίας στη γαλλική Γερουσία:
<http://www.senat.fr/scrutin-public/2011/scr2011-111.html>

Στην ομιλία του στο Γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο, ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Die Linke, Γκρέγκορ Γκίτσι, μεταξύ άλλων, τόνισε: «... Όταν βλέπει κανείς το αποτέλεσμα αυτής της καταστροφικής πολιτικής περικοπών, που οδηγεί όχι στην σωτηρία της Ελλάδας (αλλά το αντίθετο) την οδηγεί συνεχώς στην καταστροφή, τότε πρέπει να διορθωθεί αυτή η πολιτική. Εμείς το γνωρίζουμε καλά. Οι νικήτριες δυνάμεις του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου κατέληξαν στις Βερσαλλίες σε μια συμφωνία που ταπείνωσε την Γερμανία. Δεν ήταν ο μοναδικός λόγος, αλλά ένας από τους λόγους που ο εγκληματίας Χίτλερ και το κόμμα του ισχυροποιήθηκαν. Οι νικήτριες δυνάμεις του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην Δύση ήταν πιο έξυπνες και είπαν λιγότερες πολεμικές επανορθώσεις και ένα Σχέδιο Μάρσαλ για ανοικοδόμηση. Εσείς κάνετε στην Ελλάδα Βερσαλλίες, αλλά οι Έλληνες χρειάζονται Μάρσαλ. Αυτό είναι το κρίσιμο και αυτό δεν γίνεται».

Αίσθηση προκάλεσε και η ομιλία της βουλευτή Χάικε Χένσελ, η οποία, αφού αναφέρθηκε στην παρουσία του Μίκη Θεοδωράκη στις κινητοποιήσεις του Συντάγματος, ολοκλήρωσε την παρέμβασή της φωνάζοντας στα ελληνικά «Είμαστε όλοι Έλληνες!»

Η ομιλία της Χάικε Χένσελ με ελληνικούς υποτίτλους: <http://youtube/eJqquKnNyd>

Δήλωση της βουλευτή του Die Linke, Κριστίν Μπούχολτζ: «Το

δικό μου Όχι μου στη βουλή, είναι ένα *Ναι* στην αντίσταση»
<http://www.rnbnnet.gr/details.php?id=4979>

Όλες οι τοποθετήσεις των βουλευτών του Die Linke (στα γερμανικά): <http://www.linksfraktion.de/nachrichten/nein-griechenland-ii-paket/>

Βίντεο από την ομιλία του Γκρέγκορ Γκίτσι κατά τη συνεδρίαση του Ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου για το πακέτο στήριξης της Ελλάδας: <http://youtube/q6uc8rRWt3U>

Εν τω μεταξύ, αλγεινή εντύπωση προκάλεσε στις δυνάμεις της Ευρωπαϊκής Αριστεράς η απρόσμενη επίθεση που εξαπέλυσε ο υπεύθυνος Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής της ΔΗΜΑΡ στο κόμμα Die Linke για την απόφασή του να καταψηφίσει στο Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο τη νέα δανειακή σύμβαση για την Ελλάδα. Η εν λόγω δήλωση κατηγορεί το Die Linke ότι ακολουθεί τον «ολισθηρό, επαναστατικό δρόμο του συμβιβασμού με το λαϊκισμό» ενώ ταυτόχρονα χαιρετίζει τους Σοσιαλδημοκράτες (SPD) και τους Πρασίνους, που υπερψήφισαν τη δανειακή σύμβαση, ως συνεπείς «προοδευτικές μεταρρυθμιστικές δυνάμεις».

Η σχετική ανακοίνωση της ΔΗΜΑΡ:
<http://ecoleft.wordpress.com/2012/02/27/%CE%B1%CF%80%CE%B%CE%B3%CE%BF%CE%B7%CF%84%CE%B5%CF%8D%CF%84%CE%B7%CE%BA%CE%B5-%CE%B7-%CE%B4%CE%B7%CE%BC-%CE%B1%CF%81/>

Σχόλιο της υπεύθυνης Ευρωπαϊκής Πολιτικής της Π.Γ. του ΣΥΝ, Ρένας Δούρου, για την ψηφοφορία στο γερμανικό κοινοβούλιο, τη στάση του Die Linke και την ανακοίνωση της ΔΗΜΑΡ:

<http://www.renadourou.gr/index.php/2012/02/announcements-127/>

<http://ecoleft.wordpress.com/2012/02/27/%CE%B1%CF%80%CE%B7%CF%84%CE%B5%CF%8D%CF%84%CE%B7%CE%BA%CE%B5-%CE%B7-%CE%B4%CE%B7%CE%BC-%CE%B1%CF%81/>

Μαθητικές κινητοποιήσεις στη Σεβίλλη (22/2/2012)

Μαζικές μαθητικές κινητοποιήσεις διοργανώθηκαν στην Βαλένθια της Ισπανίας. Χιλιάδες μαθητές έκλεισαν δρόμους στο κέντρο της πόλης και διαδήλωσαν ενάντια στις περικοπές και την υποβάθμιση της παιδείας.

Η αστυνομία επιτέθηκε στους νεαρούς διαδηλωτές, μερικοί από τους οποίους τρομοκρατήθηκαν από τη βιαιότητα και τις μεθόδους των αντίστοιχων αστυνομικών μονάδων καταστολής διαδηλώσεων.

Φωτογραφίες: <http://www.alfavita.gr/artro.php?id=58157>

Συνάντηση του Προεδρείου του ΚΕΑ στο Παρίσι (28/2/2012)

Κοινή Συνέντευξη Τύπου του Προεδρείου του ΚΕΑ, της Κ.Ο. του «Μετώπου της Αριστεράς» και της Κ.Ο. του Die Linke πραγματοποιήθηκε στις 28/2 στο Παρίσι. Στη συνέντευξη τύπου συμμετείχαν μεταξύ

άλλων: Ο Πιέρ Λοράν, Πρόεδρος του ΚΕΑ και Εθνικός Γραμματέας του Γαλλικού ΚΚ, η Μαρίζα Ματίνας, Αντιπρόεδρος του ΚΕΑ και ευρωβουλευτής του πορτογαλικού Μπλόκο της Αριστεράς, ο Γκριγκόρι Πετρένκο, Αντιπρόεδρος του ΚΕΑ και βουλευτής του Κόμματος Μολδαβών Κομμουνιστών, ο Τόμας Χέντελ, ευρωβουλευτής του Die Linke και μέλος της Ευρωμάδας GUE/NGL, οι βουλευτές του Die Linke, Αντρέι Χούνκο, Τόμας Νόρντ και Ρίτσαρντ Πίτερλε και οι βουλευτές του γαλλικού Μετώπου της Αριστεράς, Ρολάντ Μουζό, Ζαν Πιερ Μπραρ και Μαρκ Ντολεζ.

<http://www.syn.gr/gr/keimeno.php?id=26159>
<http://www.syn.gr/gr/keimeno.php?id=26156>

Γαλλικές Προεδρικές Εκλογές 2012

Σταθερές ανοδικές τάσεις παρουσιάζει στις γαλλικές δημοσκοπήσεις η προεδρική υποψηφιότητα του Ευρωβουλευτή του «Μετώπου της Αριστεράς», Ζαν Λυκ Μελανσόν. Τα ποσοστά του Μελανσόν έχουν αυξηθεί μέσα σε 4 μήνες (Οκτώβριος 2011-Φεβρουάριος 2012) από 5% σε 9% και εμφανίζουν περαιτέρω ανοδικές τάσεις, προσεγγίζοντας σταδιακά τα ποσοστά του κεντροδεξιού υποψηφίου Φρανσουά Μπαϊρού (11%-12%). Την ίδια ώρα, η Εύα Ζολί, υποψήφια του κόμματος των Πρασίνων («Ευρώπη-Οικολογία»), που υπερψήφισαν στην Ευρωβουλή τη νέα Ευρωπαϊκή Διακρατική Συμφωνία Μέρκελ-Σαρκοζί, παραμένει καθηλωμένη στο 2,5%-3%, ενώ τα ποσοστά των δύο υποψηφίων της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς (του «Νέου Αντικαπιταλιστικού Κόμματος»

Φιλίπ Πουτού και της «Εργατικής Πάλης» Ναταλί Αρτό) δεν ξεπερνούν το 0,5%.

Δείτε το σύνολο των δημοσκοπήσεων:

http://en.wikipedia.org/wiki/Opinion_polling_for_the_French_presidential_election,_2012

Διαβάστε ακόμη:

- Επιστολή του Προέδρου της ΚΟ του ΣΥΡΙΖΑ και Αντιπροέδρου του ΚΕΑ, Αλέξη Τσίπρα, Επιστολή Αλέξη Τσίπρα στους αρχηγούς κρατών της Ευρωζώνης, στον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (21/2/2012):

<http://ecoleft.wordpress.com/2012/02/21/%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%AE%CE%B1%CE%BB%CE%AD%CE%BE%CE%B7-%CF%84%CF%83%CE%AF%CF%80%CF%81%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B7%CE%B3%CE%BF%CF%8D%CF%82/>

- Αντιπροσωπεία της Ευρωμάδας GUE/NGL σε αποστολή αλληλεγγύης στην Αθήνα (22-24/2/2012):

<http://www.syn.gr/gr/keimeno.php?id=26108>
<http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=445081>
<http://www.syn.gr/gr/keimeno.php?id=26125>
<http://www.avgi.gr/ArticleActions/show.action?articleID=672383>

- Πρωτοβουλία αλληλεγγύης στον ελληνικό λαό στη Μ. Βρετανία (ελληνική μετάφραση):

<http://www.coalitionofresistance.org.uk/2012/02/appeal-for-solidarity-with-the-people-of-greece-%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%B3%CE%B3%CF%8D%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CE%BB%CE%B1/>

- Αφιέρωμα στην “Ελευθεροτυπία των Εργαζομένων” από την ιστοσελίδα του πορτογαλικού Μπλόκο της Αριστεράς:

<http://www.esquerda.net/artigo/22067eleftherotypia-o-jornal-dos-trabalhadores>

Προσεχώς:

- 29 Φεβρουαρίου 2012: Πανερωπαϊκή ημέρα δράσης των ευρωπαϊκών συνδικάτων.
- 1-4 Μαρτίου 2012: Γενική Συνέλευση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Δημοκρατικών Αριστερών Νεολαίων (ENDYL) στη Ρώμη. Τη Νεολαία Συνασπισμού θα εκπροσωπήσουν τα μέλη της Γραμματείας του Κεντρικό Συμβούλιο, Ιάσωνας Σχινάς-Παπαδόπουλος και Δημήτρης Καραμάνης, ενώ από πλευράς ΚΕΑ στη Γενική Συνέλευση θα παρευρεθούν οι υπεύθυνοι της Εκτελεστικής Επιτροπής για ζητήματα νεολαίας, Γιάννης Μπουρνούς (ΣΥΝ) και Γιούσι Σαράμο (Αριστερή Συμμαχία Φινλανδίας).

- 30-31 Μαρτίου 2012: Μεγάλη Εναλλακτική Ευρωπαϊκή Σύνοδος για την συντονισμένη απάντηση των ευρωπαϊκών λαών στην καπιταλιστική κρίση. Η σύνοδος θα πραγματοποιηθεί στις Βρυξέλλες, μετά από κάλεσμα του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς, του Transform! Europe και σειράς φορέων, συνδικάτων και προσωπικοτήτων.

IN MEMORIAM

Με αφορμή την έκδοση του σεναρίου του *Θιάσου* από τις εκδόσεις ΘΕΜΕΛΙΟ, ο Θούριος αφιέρωσε το φύλλο της 13ης Οκτωβρίου 1975 στην ταινία του Θ. Αγγελόπουλου. Η ιδέα ξεκίνησε από μια συζήτηση ανάμεσα στον Μίμη Δεσποτίδη και τον Στέφανο Πεσμαζόγλου, ενώ στη σύνταξη του αφιερώματος συμμετείχε η Αντουανέττα Αγγελίδη. Από το συγκεκριμένο αφιέρωμα παρουσιάζουμε μια συνέντευξη του Θ. Αγγελόπουλου για τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται το ρόλο της ιστορίας στο έργο του, καθώς και ένα σχήμα που παραλληλίζει το σενάριο της ταινίας με το μύθο των Ατρείδων.

Μιλουῦν στό ΘΟΥΡΙΟ

Θόδωρος Αγγελόπουλος

1. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

«Ο Άγγλος ιστορικός SEELEY διερωτάται κάποιον «Πώς θάπερατε λοιπόν να κάνουμε τη μελέτη της Ίστορίας; Θάπειρα να σταματάμε σέ γεγονότα πού είναι πλούσια σέ συνέπειες; Άλλά κατά τη στιγμή πού γεννιούνται τά γεγονότα αυτά, πώς γίνεται νά ξέρει κανείς τη μελλοντική τους γονιμότητα;»

Η απάντηση στό ερώτημα του SEELEY στό όποιο υπονοείται ή διεκδίκηση αντικειμενικής Ιστορίας δίνεται από τό Γράμμα πού προσπερνά τό θέμα της αντικειμενικότητας τόνίζοντας τό γεγονός ότι ή Ίστορία μας ενδιαφέρει γιά λόγους «πολιτικούς» και όχι αντικειμενικούς. Έτσι κ' αν λέγοντας αντικειμενικούς έννοούμε επιστημονικούς.

Σήμερα τά ενδιαφέροντα αυτά γίνονται πού μεγάλα μέ τη φιλοσοφία της πράξης έφ' όσον πιστεύουμε ότι μόνο ή γνώση ενός όλόκληρου Ιστορικού προτούς μπορεί νά κάνει νά εκτιμήσουμε τό παρόν και νά δώσκει μια όρεσμένη πιθανότητα ώστε οι πολιτικές μας προβλέψεις νά είναι συγκεκριμένες. Στο «θίασο» έστι κ' αν αναρωσιαστε στό παρελθόν μιλάμε γιά τό παρόν.

Η προσέγγιση δέν είναι μυθική αλλά διαλεκτική. Αυτό φαίνεται άλλωστε και στην κατασκευή της ταινίας, όπου συχνά δύο «ιστορικοί χρόνοι» αντανακλώνται διαλεκτικά μέσα στό ίδιο πλάνο δημιουργώντας συνειρημούς με κατ' εθεβειαν άναγωγές σέ ιστορικά συμπεράσματα.

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν διαχρονικά περάσματα π.χ. μόνολογος ήθοποιού γιά Μικρασία (1922), πού γίνεται τό 1940 (χρονολογικό σημάδι τη στιγμή εκκίνηση στην ταινία) αλλά πού γίνεται μπροστά στό φακό σά μια συνουσία με τό φακό - θεατή (1974 ή 75).

Τά διαχρονικά αυτά περάσματα δέν εξισώνουν τά γεγονότα; αλλά προσπερνούν τις έννοιες παρελθόν - παρόν, δημιουργώντας μια γραμμική εξέλικτική άνάγνωση πού είναι μόνο παρόν.

2. ΣΤΑΔΙΑ ΠΡΟΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τά στάδια προεργασίας ποικίλλουν άνάλογα με την περίπτωση.

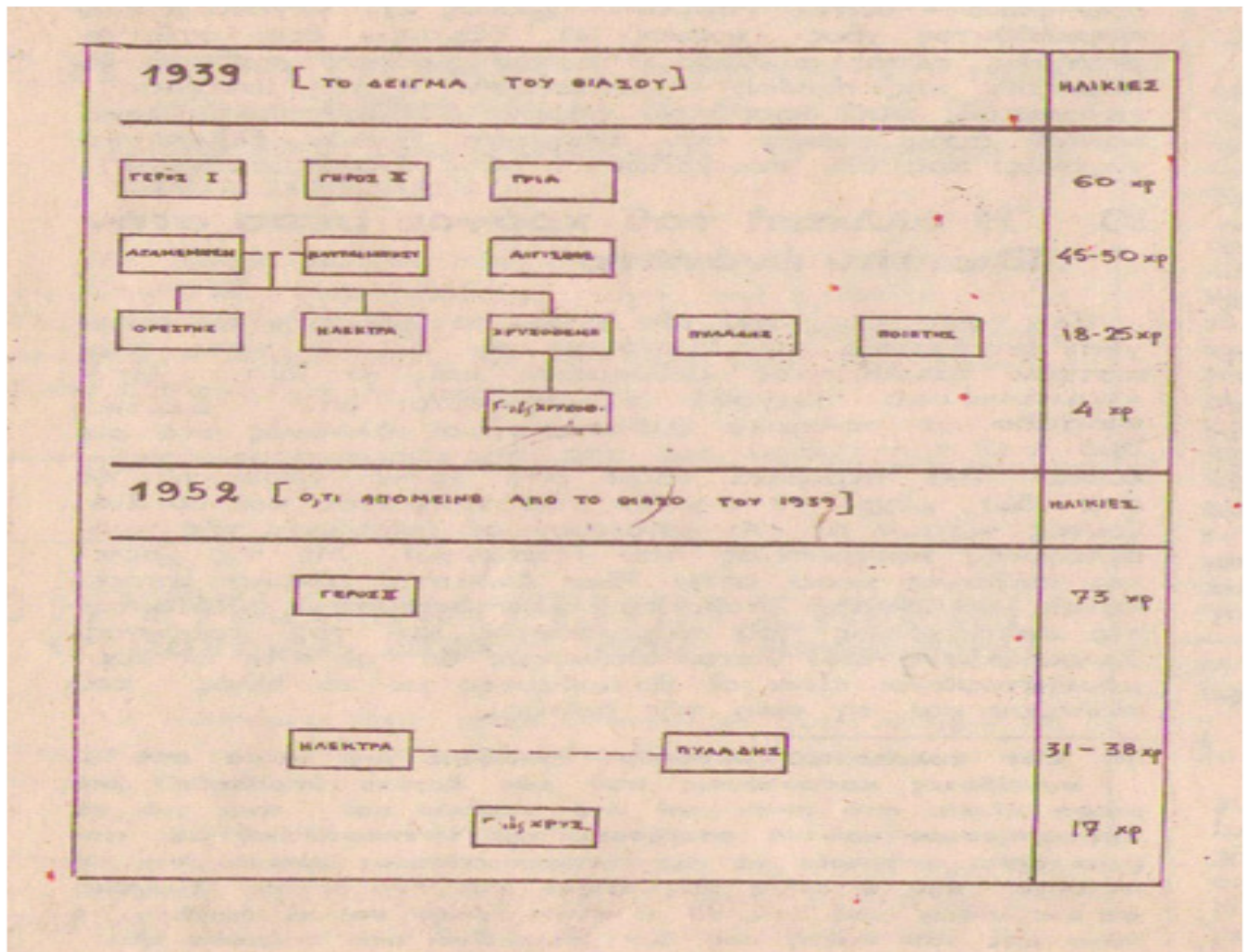
Στό «θίασο» υπήρξε κατ' άρχήν ή φάση του σεναρίου: α) συγκέντρωση Ιστορικού υλικού, β) αξιολόγησή του, γ) ένταξη του μέσα στό σενάριο έτσι πού σέ κάθε στιγμή νά υπάσχει άναγωγή από τό άτομικό στό γενικό, από την Ιστορία μας άρχετυπικής οίκογένειας στό Ιστορικό γένεσθαι, δ) έπισημολογία του υλικού έτσι ώστε νά χωρέσει μες τη μυθοπλασία, ε) τελική δόμηση.

Δεύτερο στάδιο υπήρξε ή έπισημάνση των χώρων. Ταξίδι σ' όλη την Ελλάδα από τόν Έβρο ως τη Μάνη. Φωτογράφιση των χώρων. Έπιλογή άρχετυπικών μορφών και χρωμάτων. Έξισορρόπηση τους άνάλογα με τη σκηνή και τη σημασία της.

Τρίτο στάδιο τά κοστούματα πολιτικά ή στρατιωτικά, κατασκευές, άξεσοινάρι, άπίσσεις, σχεδιασμός προσαρμογής κάθε χώρου στις άνάγκες του σεναρίου και της έποχής.

Τέταρτο. Έπιλογή ήθοποιών, δοκιμές φωνών, προσπάθειες προσαρμογής των ήθοποιών στά δεδομένα του σεναρίου και των άλλων ήθοποιών έτσι ώστε νά έπιτευχθεί μια άρμονική συνένταξη τους.

Πέμπτο. Έπιλογή μουσικών κομματιών με τέτοιο τρόπο ώστε νά λειτουργεί ή μουσική σ' όλα τά δυνατά επίπεδα. Αφηγηματικά, χαρακτηριστικά, σαν κλίμα, ιδεολογικά.

ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΘΙΑΣΟΣ

Παρακάτω δίνουμε τα πρόσωπα του θιάσου με τις πολιτικές τους θέσεις και τις οικογενειακές τους σχέσεις. Οι οικογενειακές σχέσεις, οι γενιές και η διαφορά του θιάσου του 1939 από το θιάσο του 1952 φαίνονται καλύτερα στο σχεδιάγραμμα.

Εκείνο που πρέπει να αποφύγουμε όμως, είναι να προσπαθούμε να βρούμε σκληρές αναλογίες μεταξύ του μύθου των Ατρείδων, του ποιμενικού ειδυλλιακού δράματος της «Γκόλφως» και των συγκεκριμένων προσώπων του θιάσου. Κι αυτό γιατί ο μύθος και το θεατρικό έργο εδώ χρησιμοποιούνται για να διαλύονται συνεχώς και να παύουν να υπάρχουν τέτοια. Η ιστορική – πολιτική σκηνή είναι εκείνη που συνεχώς παραβιάζει τις άλλες σκηνές διαλύοντάς τες. Αυτή η διάλυση εξ άλλου είναι από τις σημαντικότερες επιτεύξεις της ταινίας.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ Για τον μόνο που ξέρουμε την καταγωγή του, ήρθε από την Ιωνία με την Μικρασιατική καταστροφή. Πηγαίνει στο μέτωπο το '40. Παίρνει μέρος στην Εθνική Αντίσταση χωρίς να είναι κομμουνιστής. Εκτελείται από τους Γερμανούς.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ Γυναίκα του Αγαμέμνονα. Συνένοχος με τον χαφιέ Αίγισθο. Την σκοτώνει επί σκηνής ο γιός της Ορέστης -αντάρτης.

ΟΡΕΣΤΗΣ Γιός του Αγαμέμνονα και της Κλυταιμνήστρας. Κομμουνιστής και αντάρτης στο βουνό. Εκδικείται το φόνο του πατέρα του και τους προδομένους σκοτώνοντας τη μάνα του και το χαφιέ εραστή της το '45. Αιχμάλωτος του κυβερνητικού στρατού το '49. Τον εκτελούν στη φυλακή το '51. (α' δυνατότητα των αριστερών μετά την ήττα).

ΗΛΕΚΤΡΑ Κόρη του Αγαμέμνονα και της Κλυταιμνήστρας, πρόσωπο που διαπερνάει όλη την ταινία. Για τον πατέρα της και τους προδομένους οδηγεί τον Ορέστη – αντάρτη στη σκηνή του φόνου της μάνας. Πολιτικά, συμπαθεί και βοηθάει τους κομμουνιστές. Μετά την ήττα, μαζί με τον Πυλάδη, συνεχίζει το ταξίδι.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΗ Κόρη του Αγαμέμνονα και της Κλυταιμνήστρας. Συνένοχος των συνεργατών και των κατακτητών. Στην κατοχή πορνεία με τον μαυραγορίτη – συνεργάτη των Γερμανών. Στην απελευθέρωση με τους Εγγλέζους. Μετά την ήττα του αντάρτικου παντρεύεται αμερικάνο (το είδος κοινωνικής ανόδου των συνενόχων μετά το τέλος του πολέμου)

ΠΥΛΑΔΗΣ Κομμουνιστής πριν απ' τον πόλεμο. Εξορία στη δικτατορία του Μεταξά. Αντάρτης στο βουνό. Συλλαμβάνεται, εξορίζεται στο Μακρονήσι, βασανίζεται και υπογράφει δήλωση «μετανοίας και αποκήρυξη του κομμουνισμού» το 1950. Ζει μετά την ήττα και συνεχίζει το ταξίδι με την Ηλέκτρα, ξαναφτιάχνοντας το θίασο. (β' δυνατότητα των αριστερών μετά την ήττα).

ΠΟΙΗΤΗΣ Κομμουνιστής και αντάρτης στο βουνό. (Τρέλλα, γ' δυνατότητα των αριστερών μετά την ήττα).

ΓΥΙΟΣ ΧΡΥΣΟΘΕΜΗΣ Μικρό παιδί με την κήρυξη του πολέμου. Έφηβος το '52. Συνεχίζει το ταξίδι με την Ηλέκτρα και τον Πυλάδη. (Κίνηση μη αποδοχής της κατάστασης, 'όπως διαμορφώνεται μετά την ήττα, στο γάμο της μάνας του με τον αμερικάνο).

A.A.

Για να μαθαίνετε τα νέα του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς εγγραφείτε στο μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο στέλνοντας μήνυμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση
info@poulantzas.gr